

לבקר המדינה על עירית חיפה

חושני, הם כחינת תשלום כתי-ציבורי דירות שנמסרו באורח לא-חוקי.

הפרשה המעוררת חשדות כבדים ביותר, אודותיה דן הדו"ח, היא פרשת-המדחנים. החווה בין העירייה לבין חברת-המדחנים העניק זכיון בלעדי לידיו האישי של חושני, ידיו אצלו מתגוררים חושני ובני-ליתו בחוף-לארץ, ידיו שהוציא בחוף-לארץ כסף לפרסם את חושני, ידיו שהכל מתלששים, כי הוא יותר מידי. דו"ח המבקר קובע: "ההסדר, שנעשה על יסוד החווה, לא הוכח ערכו לעירייה... לפי החווה מתחלק הרווח בין העירייה ובין החברה שוה בשוה: את הרווח יש לקבוע בתום כל תקופה של שלושה חדשים. למעשה, מאז קיום החברה (למעלה משנתיים — ב. ג.), לא נקבע הרווח ואף לא הוכנו המאונים השנתיים... אחת השאלות החשובות השנויות במחלוקת היא, אילו משכורות רשאת החברה לזכות על חשבון הוצאותיה... בחוזה לא נקבעו עקרונות לחישובי הפחת... העירייה לא גילתה את מידת-הפעילות הדרושה, לשם הסדרת היחסים בינה לבין החברה".

פרשת המדחנים הועלתה ב-העולם הזה- פע- מיים (918, 922). ברשימה הראשונה נאמר כי אין לדעת "מה נעשה בריווחים המופקדים מהמדחנים, ומי מודד רווחים אלה, ואם בכלל מודדים אותם". ברשימה השנייה נקבע תוך תאור מפני רט שד השתלטות המדחנים על כל מקום חנייה אפשרי, כי פרשת חברת-המדחנים פסודה היא מיפודה... אין איש יודע אנה הם (הכספים) זורמים ואין גם איש אשר ינסה להתעניין בכך... ראש העיר... הפך עיר שלמה לעז חולבת למען אדם פרטי שבמקרה הטוב ביותר נהנה ממנו ראש-העיר הנאת-עקיפין... ההאשמה האחרונה לא נכדקה ע"י המבקר, אלא שחקירתו ופרטי-החווה אך מוסיפים להר- גשת החשד.

הדו"ח מסתיים בסקירה קצרה על פרשיות זכריה פרייליך. מנהל מחלקת מסי העקיפין והרשינות, ויוסף כהן, מהנדס-הבנייה העירוני. המבקר ממליץ על העברת פרשת פרייליך למשרה ונגמץ מחלוח את דעתו בעניין כהן, בשל המשפט העומד להתי- קים בינו לבין העולם הזה. אודות כהן אמר המבקר: "כהן (כהן) רכש במאי 1954 מכונית מתחילת ושילם בעד המכונית, לפי דבריו 3200 ל"י... באיו מידה קשר בין קנייה זאת לבין היחסים שבין העירייה לבין חברה מסחרית, עדיין לא הוברר כל צרכו".

בעניין פרייליך חלה בינתיים תזוזה. נציג הצ-ב בוועדה ליחסי ציבור מסר את החומר שבידו לפרקליטות-המחוז וזו תבעה מהעירייה להעביר לידה את כל המסמכים. כאם לא יופעל על הפרקליטות לחץ פוזיטי, הרי שמשפט על זיוף כרטיסי קולנוע וקשירת קשר למנוע מזה- ממשלה הכנסות של הימל עינוגים יהיה אחד מפעולותיה הקרובות של הפרקליטות. עניין כהן לא הוברר לחלוטין למבקר ומסקננו- תיו בנירין יובאו כדו"ח השנתי הרגיל.

פרשת מכונית כהן ומכונית שאר מקורבי חושני, עוררה את המבקר לבדוק את "הנוהלים הקיימים בעיריית חיפה בדבר רכישה והחזקה של מכוניות הצמודות לפקידים". בדיקה זאת, מבטוח המבקר, תסתיים בקרוב.

כרגע יצויינו רק שתי עובדות: עיריית חיפה נוהגת לשחרר את פקידיה מתשלום מכס ומס- מותרות, על-ידי רשימת מכוניותיהם על שם העירייה. נוהג זה אינו חוקי והעלאת הפרשה עוררה את האוצר לבדוק את העניין והוציא מסקנות.

נקודה שנייה: עיריית-חיפה משרתת אזרחים כמחצית מספר אזרחי תל-אביב, מוציאה על החזקת מכונית-פקידים יותר מעיריית תל-אביב, אשר גם בה מנופחות הוצאות אלו, לדעת מבקר-המדינה.

סיבתן של עובדות אלו ברורה, לכך המבקר להבין: משכורת היא דבר מוגדר: טובת-הנאה בשחרור ממכס ותשלום בעד החזקת מכונית אינו מוגדרות, וקל, איפוא, לנצלן כפרס בנת-י- נתן למקורבים, בעונש — בשלילתן ממתנגדים.

זהו עיקרו של הדו"ח, אשר תואר ע"י זכר כקובע אי-קיום שחיתות בעיריית-חיפה. ע"י גירוזם פוטט כקובע כי "התרומות לקרן ראש-העיר היו הוגנות" ועלידי חושני — כ"מזכה אותי מכל ההאשמות האישיות נגדו".

רכב חושני ופרשיו

חושני

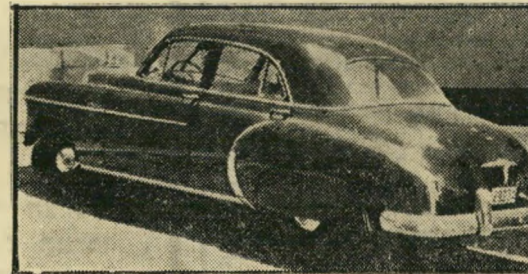
ביאריק

רופא

פרייליך

כהן

נחה ואם חלקה במומנים וחלקה בהנחה... לגבי הדירות בלבד שו עסקים בסכומים של כחמישים אלף ל"י... בשנת 1953... יעו עסקי הקרנות למאה אלף ל"י בקירוב... עסקי-הקרנות ערכים ברבע מיליון."

המבקר, בסכמו את פעולות הקרנות במשך שלוש שנים בלבד (1952—1953), קובע, כי הקרנות הסודיות-למחצה (להוציא קרן ושי-העיר) הכניסו במומנים — מבלי להביא בחשבון את הדירות ותקבלו חנים — סכום בן יותר ממאה וארבעים אלף ל"י, אנו הוצאו במוזמן על דירת-סופרים יותר מארבעים וששה י"י.

מבלי לבדוק כרגע את השאלה, האם במספ- רים אלה גילה המבקר את הכל, נוכח לסכם מייד מהו הסכום בו מדובר. למאה ארבעים ושניים האלף במוזמן, יש להוסיף את ערך ה- דירות שנתקבלו חנים — בשלמותן או בחלקן — והמגיע בחישוב צנוע לשלושים אלף ל"י. לכך יש להוסיף את שדושים וחמישה אלף ל"י של קרן ראש-העיר, ומתקבלות למעלה ממאתיים אלף ל"י לשלוש שנות הכנסה בלבד. מתעורר איפוא החשש, כי בהעמידנו את כלל הכנסות הקרנות על רבע מיליון ל"י היינו עדיין צנועים. העיסקות הכלליות סביב הדירות עומדות על שבעים וחמישה אלף ויותר, בניגוד לחמי- שים אלף שנקבעו ב-העולם הזה- לגבי שנת 1953, כיוון שבינתיים נוספו שדושי דירות.

על קרן ראש-העיר, השונה מהקרנות הנזכרות בכך שעד לפי מה בהעולם הזה וחקירת המבקר עליה, לא ידע איש מניין ואב אותה חושני ולמה הוא מוציאה, נמסרו למבקר על-ידי שי מספרים מעניינים.

שוב אין כאן לא ארבע-עשר אלף ל"י, כטענה הראשונית, לא בריוק שלושים אלף, כפי שסופר לעתונאים.

קרן ראש העיר כוללת סכום של שלושים וחמישה אלף ל"י, וברובן הדו"ח "ברובן מ-תרומות" שנחבלו ממגשי- ת לרשינות-בנייה... מספר קטן של תרומות ממש... גם תשלומים שהיו תשלומי-חובה... (כגון) אלף ל"י וזלנוע בית-העם במקום היסל-עינוגים."

עובדה ראשונה שיש לבדוק אותה היא, כי חושני מסר זו הפעם הראשונה דו"ח גלוי על קרנו הנפתרת, וגילויו זה לא בא מתוך נדיבות- לב, אלא בשל לחץ העתון ובעקבותיו לחץ דעת- הקהל.

אולם גילוי-הלב בשטח זה, וכן עובדות רבות אחרות, מעלים את החשד, כי חושני גילה את החלק הפחות אפל של פעולותיו הנסתרות. אין זה אלא מקרה, כי סגנו של פרייליך ידע על העברת אלף ל"י של דמי-שעשועים מה- תקציב הרגיל לקרן החשאית, אין זה אלא מקרה שהוועדה ליחסי-ציבור דנה בכך, ורק עקב כך זאת נאלץ חושני לציין ברו"ח הקרן שזו גם סכום זה, המכוסס על המעשה הפלילי של זיוף כרטיסי-קולנוע.

אך קיימים מקרים שונים של גביות שדא הובאו לידועת הרבים ומאוד יתכן, איפוא, כי הקרן האמיתית גדולה הרבה יותר. אולם זאת יכולה לחקור רק המשטרה, ולא מבקר המדינה.

דעתו של המבקר על פעולות-הקרנות היא, כי "שיטת-הבנייה "תרומות" (תמורת הנחה מרשינות-בנייה) אין לה בסיס קי כל שהוא... הרחבתה של שיטה זו ומיתחה הסכו את יסיה לנוהג בעל היקף רחב."

אודות קרן ראש-העיר מביע המבקר דיעה חמורה יותר: נאי מוקדם לקיום קרן מעין זו הוא... שמועצת העירייה תקבע אש כללים בדבר מקורות ההכנסות וסוגיהן, מטרות ההוצאות ולוחיהן, ויקת ההכנסות וההוצאות לתקציב ולמערכת-החשבונ- ו של העירייה. למועצת-העירייה לא הוגשה הצעה לאשר את קרן ראש-העיר... ולקבוע כללים לניהולה... קביעת מקורות- כנסה של הקרן היתה מונעת את הפיכת-הקרן לכלי-קיבול כנסות בלתי-חוקיות... יש לראות פגיעה עוד יותר חמורה עברת כספים לקרן, שלפי החוק היו מגיעים להכנסות הרגילות התקציב... לגבי הדירות לסופרים קובע המבקר, כי בחירה בלי-הדירות ומסירת הדירות לידים, לא בוצעה במסגרת "קי."

המבקר לא נכנס, כמובן, לשאלה, האם מאמרן המגוחך של הסופר יהודה בוריא ושירו מנבל- הפה של הרזון יעקב אורלנדו, שיצאו להגנת

לשוב מקץ שנה, שאו בוודאי יוחל בהקמת המרכז. והאסון הוא, סיכס גרובסמית את ה- פרשה בשעת פרידה מחברים-למקצוע בחיפה, כי לא היתה כאן אפילו שחיתות. חוסר תיכונן, רישול, צרות-אופק ואינטריגנטיות של האנשים הנוגעים בדבר, קברו למשך שנים את הקמת המוסד הרפואי הגדול בעולם."

מייק גרובסמית ארו, איפוא, את חפציו (על חשבון הדסה — בהתאם לחוזה), עלה בשבוע שעבר על הספינה חספיה (אף זה על חשבון הדסה) והפליג לדרכו. את העבודה ב- הודו לא יוכל לקבל — היא כבר באמצע ביצועה — אולם באמריקה הוצעו לו מס' פר "גיובים" לא פחות טובים. ברגע האחרון, לפני צאתו, ניסו עוד בהדסה להשפיע עליו

האביב בא והלך, אולם העבודה לא הח- לה במלוא התנופה, אף לא בחלקה. לבסוף, לפני כחודש, החלו לגיסס גם עבודות-הפיתוח המעטות שבוצעו עדיין. פתע נעשה ברור כי לאחר השקעות ממשלתיות של כשניים וחצי מיליון, ולאחר שהדסה עצמה הוציאה הרבה מאות אלפים, עומדת הקמתו של המרכז ה- רפואי להידרות לתקופה בלתי נראית לעין.

לדצמבר ואחר-כך לפברואר שנה זו. בפברואר פרצה ההתנגשות הגדולה השנייה, בה הטיח המומחה בפני מנהלי הדסה, כי כל עניינם במרכז הרפואי תלוי אך ורק במייה שהוא מקדם את האינטרסים האישיים שלהם. גם אז הצליחו להרגיע והבטיחוהו מפורשות שמדי עס כוא האביב יתחילו בבניית ה- מרכז והעבודה תמשך במלוא התנופה.